

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

11 април 2019 година *

„Преюдициално запитване — Гражданство на Съюза — Свободно движение на лица — Директива 2004/38/ЕО — Право на свободно придвижване и пребиваване на територията на държавите членки — Член 7, параграф 1, буква а) — Работници и самостоятелно заети лица — Член 7, параграф 3, буква в) — Право на пребиваване за повече от три месеца — Гражданин на държава членка, работил като наето лице в друга държава членка в продължение на петнадесет дни — Принудителна безработица — Запазване на статуса на работник в продължение на поне на шест месеца — Право на помощ за търсещи работа лица („jobseeker’s allowance“)

По дело C-483/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) с акт от 2 август 2017 г., постъпил в Съда на 9 август 2017 г., в рамките на производство по дело

Neculai Tarola

срещу

Minister for Social Protection,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Vilaras (докладчик), председател на четвърти състав, изпълняващ функциите на председател на трети състав, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 септември 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за N: Tarola, от C. Stamatescu, solicitor, и от D. Shortall, BL,
- за Ирландия, от М. Browne, G. Hodge, A. Joyce и М. Tierney, в качеството на представители, подпомагани от E. Barrington, SC, и от D. Dodd, BL,
- за чешкото правителство, от М. Smolek, J. Pavliš и J. Vlácil, в качеството на представители,

* Език на производството: английски.

- за датското правителство, от P. Z. L. Ngo, в качеството на представител,
- за германското правителство, от D. Klebs, в качеството на представител,
- за френското правителство, от D. Colas и R. Coesme, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от E. Montaguti, M. Kellerbauer и J. Tomkin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 ноември 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на член 7, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква в) от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77 и поправки в ОВ L 229, 2004 г., стр. 35 и ОВ L 197, 2005 г., стр. 34; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).
- 2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между г-н Neculai Tarola и Minister for Social Protection (министър на социалната закрила, Ирландия) по повод на отказа му да уважи молбата му за отпускане на помощ за лица, търсещи работа („jobseeker’s allowance“).

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 3, 9, 10 и 20 от Директива 2004/38 гласят:

„(3) Гражданството на Съюза следва да бъде основният статус на гражданите на държавите членки, когато те упражняват правото си на свободно движение и пребиваване. Поради това е необходимо да се кодифицират и преразглеждат съществуващите инструменти на Общността, в които поотделно се разглеждат — работници, самостоятелно заети лица, както и студенти и други незаети с трудова дейност лица, за да се опрости и укрепи правото на свободно движение и пребиваване на всички граждани на Съюза.

[...]

- (9) Гражданите на Съюза следва да имат право на пребиваване в приемащата държава членка за период не по-дълъг от три месеца, без да зависят от никакви условия или формалности, освен изискването да притежават валидна лична карта или паспорт, без да се засяга по-благоприятното третиране, приложимо по отношение на търсещите работа лица, както се отчита от съдебната практика на [Съда].

(10) Лица, които упражняват правото си на пребиваване, не следва да се превръщат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка по време на първоначалния период на пребиваване. Поради това правото на пребиваване за гражданите на Съюза и членовете на техните семейства за период по-дълъг от три месеца следва да подлежи на определени условия.

[...]

(20) В съответствие със забраната на дискриминацията, основана на националност, всички граждани на Съюза и членовете на техните семейства, пребиваващи в държава членка въз основа на настоящата директива, трябва да бъдат третирани еднакво с местните граждани в областите, предмет на Договора, при спазване на конкретните разпоредби така, както са изрично регламентирани в Договора и вторичното законодателство“.

4 Член 1 от тази директива гласи:

„Настоящата директива определя:

а) условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки;

[...]“.

5 Член 7 от посочената директива, озаглавен „Право на пребиваване за повече от три месеца“, предвижда в параграфи 1 и 3:

„1. Всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако те:

а) са работници или самостоятелно заети лица в приемащата държава членка; [...]

[...]

3. За целите на параграф 1, буква а) гражданин на Съюза, който вече не е работник или самостоятелно заето лице, запазва статуса си на работник или самостоятелно заето лице при следните обстоятелства:

а) той/тя временно не е в състояние да работи поради болест или злополука;

б) той/тя се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица, след като е бил/а зает/а в продължение на повече от една година и се е регистрирал/а като търсещо работа лице в съответното бюро по труда;

в) той/тя се намира в надлежно документирана принудителна безработица, след като е изтекъл срочен трудов договор със срок по-кратък от една година или след като е станал/а принудително безработен/на през първите дванадесет месеца и се е регистрирал/а като търсещо работа лице в съответното бюро по труда. В този случай статусът на работник се запазва за не по-малко от шест месеца;

г) той/тя започне професионално обучение. Освен ако той/тя не е принудително безработен/а, запазването на статуса на работник изисква обучението да бъде свързано с неговата/нейната предишна заетост“.

6 Член 14 от Директива 2004/38 е озаглавен „Запазване на правото на пребиваване“ и гласи:

„1. Гражданите на Съюза и членовете на техните семейства притежават правото на пребиваване, предвидено в член 6, дотогава, докато не се превърнат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка.

2. Гражданите на Съюза и членовете на техните семейства притежават правото на пребиваване, предвидено в членове 7, 12 и 13, дотогава, докато отговарят на условията, посочени в тези членове.

[...]“.

7 Член 24 от същата директива, озаглавен „Еднакво третиране“, предвижда в параграф 1:

„При спазване на конкретните разпоредби, изрично предвидени в Договора и вторичното законодателство, всички граждани на Съюза, които пребивават въз основа на настоящата директива на територията на приемащата държава членка, се ползват с третиране, еднакво с третирането на гражданите на тази държава членка в рамките на обхвата на приложение на Договора. Това право се разпростира и включва членовете на семейството, които не са граждани на държава членка и които имат право на пребиваване или постоянно пребиваване“.

Ирландското право

8 Член 6, параграф 2, букви а) и с) от European Communities (Free Movement of Persons) (n° 2) Regulations 2006 (Правилник за Европейските общности (свободно движение на лица) (№ 2) от 2006 г. (наричан по-нататък „Правилникът от 2006 г.“), който транспонира в ирландското право член 7, параграф 3 от Директива 2004/38, предвижда:

„а) При спазване на член 20 гражданин на Съюза има право да пребивава на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако:

i) е нает работник или самостоятелно заето лице в тази държава;

[...]

с) При спазване на член 20 лице, за което се прилага буква а), подточка i), може да остане в тази държава след прекратяване на дейността по същата буква а), подточка i), ако:

[...]

ii) се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица, след като е било заето в продължение на повече от една година и се е регистрирало като търсещо работа лице в съответната служба на [Department of Social and Family Affairs (Министерство по социалните и семейните въпроси, Ирландия)] и на FÁS [Foras Áiseanna Saothair (Орган за обучение и заетост, Ирландия)] [...];

iii) при спазване на буква d), той/тя се намира в надлежно документирана принудителна безработица, след като е изтекъл срочен трудов договор със срок по-кратък от една година или след като е станал/а принудително безработен/на през първите дванадесет месеца и се е регистрирал/а като търсещо работа лице в компетентната служба на Министерство по социалните и семейните въпроси, Ирландия)] и на FÁS [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 9 Жалбоподателят в главното производство, е румънски гражданин, пристигнал за първи път в Ирландия през май 2007 г., където е бил нает на работа от 5 до 30 юли 2007 г., след това от 15 август до 14 септември 2007 г. Макар да не е установено той да е пребивавал в Ирландия между 2007 г. и 2013 г., безспорно е, че той отново е нает на работа в Ирландия от 22 юли до 24 септември 2013 г., след това от 8 до 22 юли 2014 г., като за последния период на заетост е получил възнаграждение в размер на 1 309 eur. Той работи освен това и като самостоятелно заето лице в качеството на подизпълнител от 17 ноември до 5 декември 2014 г.
- 10 На 21 септември 2013 г. жалбоподателят в главното производство подава до министъра на социалната закрила молба за отпускане на помощ за лица, търсещи работа („jobseeker’s allowance“), която е отхвърлена, тъй като не е доказал, че обичайното му пребиваване е в Ирландия, нито доходите си за периода между 15 септември 2007 г. и 22 юли 2013 г.
- 11 При това положение на 26 ноември 2013 г., той подава молба за отпускане на помощ за допълнително социално подпомагане („supplementary welfare allowance“), която също е отхвърлена, тъй като не е могъл да представи доказателства, установяващи по какъв начин се е издържал и е плащал наема си от септември 2013 г. до 14 април 2014 г.
- 12 На 6 ноември 2014 г. жалбоподателят в главното производство подава втора молба за отпускане на помощ за лица търсещи работа, която е отхвърлена на 26 ноември 2014 г., тъй като след пристигането си в Ирландия той не бил работил в продължение на повече от една година и представените от него доказателства не били достатъчни, за да се установи, че обичайното му местопребиваване е в тази държава членка.
- 13 Поради това жалбоподателят в главното производство подава до министъра на социалната закрила жалба по административен ред срещу решението от 26 ноември 2014 г., която е отхвърлена, тъй като краткият период, през който е работил през юли 2014 г., не може да оспори извода, че обичайното му местопребиваване не е в Ирландия.
- 14 На 10 март 2015 г. той иска от министъра на социалната закрила да преразгледа решението си от 26 ноември 2014 г., като изтъква по-конкретно, че по силата на член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 той има право да пребивава в Ирландия като работник в продължение на шест месеца след преустановяване на трудовата му дейност през юли 2014 г. Тази молба е отхвърлена с решение от 31 март 2015 г., тъй като след пристигането си в Ирландия той не е работил повече от една година и не е разполагал с достатъчно собствени средства, за да се издържа.
- 15 Жалбоподателят в главното производство подава жалба срещу това решение до High Court (Висш съд, Ирландия), който я отхвърля на 20 април 2016 г., тъй като той не отговарял на условията по член 6, параграф 2, буква с), подточка iii) от правилника от 2006 г. High Court (Висш съд) приема, че жалбоподателят в главното производство не може да се счита за „работник“ и следователно за обичайно пребиваващ в Ирландия, за да може на това основание да претендира за социално подпомагане. Всъщност той приема, че тази разпоредба се отнася единствено за лицата, работили по срочен трудов договор за срок по-кратък от една година. Той приема също, че периодът от 8 до 22 юли 2014 г., през който жалбоподателят в главното производство е работил, не може да се счита за работа по срочен трудов договор по смисъла на тази разпоредба и по отношение на него се прилагат разпоредбите на член 6, параграф 2, буква с), подточка ii) от правилника от 2006 г. Въз основа на това той заключава, че жалбоподателят в главното производство не е могъл да докаже, че преди да подаде молбата си за социално подпомагане, е работил непрекъснато в продължение на една година, така че министърът на социалната закрила с основание отхвърлил молбата му.

- 16 На 5 май 2016 г. жалбоподателят в главното производство подава въззивна жалба срещу решението, с което е отхвърлена жалбата му, до запитващата юрисдикция, Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия), който смята, че основният въпрос по делото в главното производство е дали лице, което е работило по-малко от една година, запазва статуса си на работник по смисъла на член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38.
- 17 Тя отбелязва в началото, че според правото на Съюза, както следва от съображение 10 и от член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38, за лицата, които се нуждаят от социални помощи, трябва да се погрижи държавата членка на произход. Наистина лицата, които упражняват правото си на пребиваване, не следва да се превръщат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка по време на първоначалния период на пребиваване, като правото на пребиваване за период по-дълъг от три месеца следва да подлежи на определени условия. Тя подчертава все пак, че член 7 от посочената директива прилага член 45 ДФЕС, така че в случая намира приложение практиката на Съда относно понятието „работник“, което винаги е предмет на разширително тълкуване.
- 18 Поради това тя се пита дали следва да се приеме, че тъй като е работил в продължение на две седмици през юли 2014 г., жалбоподателят в главното производство е запазил статуса си на работник по смисъла на член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38, така че по принцип има право да получава помощта за търсецо работа лице, тъй като е в принудителна безработица и се е регистрирал като търсецо работа лице.
- 19 Във връзка с това запитващата юрисдикция подчертава, че макар пред нея жалбоподателят в главното производство вече да не твърди, както пред High Court (Висш съд), че през този период е работил по срочен трудов договор, той поддържа обаче, че след като в член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 е използван съюзът „или“, тази разпоредба се отнася до два различни случая. Наистина, първата част от тази разпоредба („се намира в надлежно документирана принудителна безработица, след като е изтекъл срочен трудов договор със срок по-кратък от една година“) се отнася до прекратяване на срочен трудов договор със срок по-кратък от една година, докато втората част („след като е станал/а принудително безработен/на през първите дванадесет месеца“) се отнася не до прекратяване на срочен трудов договор, а до прекратяване на трудов договор за срок по-дълъг от една година, което се осъществява през първите дванадесет месеца, през които съответното лице е на работа. Това разграничение се потвърждавало от факта, че в първата част от разпоредбата става въпрос за „надлежно документирана безработица“, докато във втората част има изискване работникът да „се е регистрирал/а като търсецо работа лице в съответното бюро по труда“. Не би имало смисъл обаче да се поставя такова изискване за лице, което е в „надлежно документирана“ безработица.
- 20 Все пак тя има съмнения във връзка с правилността на това тълкуване. На първо място, тя отбелязва, че поддържаното от жалбоподателя в главното производство тълкуване не позволява да се определи дали изразът „първите дванадесет месеца“ се отнася до периода след пристигането в приемащата държава членка или до периода на заетост в тази държава членка. Тя подчертава освен това, че това тълкуване се съгласува трудно с целите, които преследва Директива 2004/38, а именно постигане на справедливо равновесие между гарантирането на свободното движение на работниците, от една страна, и гаранцията за системите за социално осигуряване на приемащата държава членка, че няма да понесат неприемлива тежест, от друга страна.

- 21 При тези обстоятелства Court of appeal (Апелативен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Когато след изтичане на първите дванадесет месеца от упражняване на правото му на свободно движение, гражданин на друга държава — членка на ЕС, пристига в приемащата държава [членка] и работи (не по срочен трудов договор) в продължение на две седмици, за които получава възнаграждение, и след това става принудително безработен, запазва ли този гражданин статуса си на работник за не по-малко от още шест месеца за целите на член 7, параграф 3, буква в) и член 7, параграф 1, буква а) от [Директива 2004/38], което му дава правото да получава социални помощи или, според случая, социалноосигурителни обезщетения на същото основание, както ако беше обичайно пребиваващ в приемащата държава[членка]?“.

По преюдициалния въпрос

- 22 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 7, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на държава членка, който е упражнил правото си на свободно движение, който е работил в друга държава членка в продължение на две седмици не по срочен трудов договор, преди да стане принудително безработен, запазва статуса си на работник за допълнителен период от не по-малко от шест месеца по смисъла на тези разпоредби и поради това има право да получава социални помощи или, ако са налице условията за това, социалноосигурителни обезщетения на същото основание, както ако беше гражданин на приемащата държава членка.
- 23 Следва да се припомни, че както се установява от съображения 1—4, целта на Директива 2004/38 е да улесни упражняването на основното и лично право на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки, което е пряко предоставено на гражданите на Съюза с член 21, параграф 1 ДФЕС, и че има за предмет по-специално да укрепи това право (вж. в този смисъл решения от 25 юли 2008 г., Metock и др., С-127/08, ЕУ:С:2008:449, т. 82 и от 5 юни 2018 г., Coman и др., С-673/16, ЕУ:С:2018:385, т. 18 и цитираната съдебна практика).
- 24 Член 7, параграф 1, буква а) от Директива 2004/38 предвижда, че всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на държава членка, на която не са граждани, за срок, по-дълъг от три месеца, ако имат статуса на работници или на самостоятелно заети лица в приемащата държава членка.
- 25 В случая от акта за преюдициално запитване се установява, че запитващата юрисдикция, която не поставя въпрос на Съда във връзка с това, счита, че жалбоподателят в главното производство има статуса на работник по смисъла на последната посочена разпоредба, поради извършваната от него в приемащата държава членка дейност в продължение на две седмици.
- 26 Член 7, параграф 3 от тази директива гласи, че за целите на параграф 1, буква а) от същия член гражданин на Съюза, който вече не е работник или самостоятелно заето лице в приемащата държава членка, запазва все пак статуса си на работник при определени обстоятелства, за които Съдът постановява, че не са изчерпателно изброени в споменатия параграф 3 (решение от 19 юни 2014 г., Saint Prix, С-507/12, ЕУ:С:2014:2007, т. 38), а именно, когато е в принудителна безработица
- 27 В това отношение член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38 предвижда, че гражданин на Съюза, който „се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица след като е бил/а зает/а в продължение на повече от една година“ в приемащата държава членка запазва статуса си на работник, без да поставя условие за срок, ако се е регистрирал/а като търсещо работа лице в съответното бюро по труда.

- 28 От самия текст на преюдициалния въпрос и от обясненията на запитващата юрисдикция обаче се установява, че този въпрос се отнася единствено до извършваната от жалбоподателя в главното производство в приемащата държава членка дейност в продължение на две седмици, така че при всяко положение той не попада в приложното поле на разпоредбите на член 7, параграф 3, буква б) от Директива 2004/38.
- 29 Член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 обаче предвижда, че гражданин на Съюза, който „се намира в надлежно документирана принудителна безработица, след като е изтекъл срочен трудов договор със срок по-кратък от една година или след като е станал/а принудително безработен/на през първите дванадесет месеца“, също запазва статуса на работник за не по-малко от шест месеца, при условие че се е регистрирал/а като търсецо работа лице в съответното бюро по труда.
- 30 От самия текст на член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38, по-конкретно от използването на съюза „или“, следва, че тази разпоредба предвижда запазването на статуса на работник или на самостоятелно заето лице за не по-малко от шест месеца в две хипотези.
- 31 Първата хипотеза е относно положението на работник, който се намира в принудителна безработица, след като е изтекъл срочен трудов договор със срок по-кратък от една година.
- 32 Безспорно е обаче, както се установява от самия текст на преюдициалния въпрос и от обясненията на запитващата юрисдикция, че през разглеждания в главното производство период на полагане на труд жалбоподателят в главното производство не е работил в приемащата държава членка по силата на срочен трудов договор, така че по принцип първата посочена хипотеза не се отнася до него.
- 33 Поради това запитващата юрисдикция иска да се установи дали работник като жалбоподателя в главното производство, който е работил в приемащата държава членка за срок от две седмици не по срочен трудов договор, след което се е оказал в принудителна безработица, попада във втората хипотеза, която се отнася до положението на всеки работник, станал „принудително безработен/на през първите дванадесет месеца“.
- 34 Както обаче подчертава в точка 30 от заключението си генералният адвокат, текстът на член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 не позволява да се определи дали жалбоподателят в главното производство попада във втората посочена хипотеза.
- 35 Наистина, тази разпоредба не уточнява дали трябва да се прилага по отношение на работник или на самостоятелно заето лице, или по отношение и на двете категории работещи лица, нито дали се отнася до срочните трудови договори за срок повече от една година, за безсрочните договори или за всички видове договори или дейности, нито на последно място дали дванадесетте месеца, които сочи, се отнасят за периода на пребиваване или за периода на заетост на съответния работник в приемащата държава членка.
- 36 Във връзка с това е важно да се отбележи, първо, че съгласно постоянната съдебна практика, както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държава членка с оглед на определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза (решения от 21 декември 2011 г., Ziolkowski и Szeja, C-424/10 и C-425/10, EU:C:2011:866, т. 32 и от 19 септември 2013 г., Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, т. 49).
- 37 След това трябва да се припомни, че при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се имат предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 7 октомври 2010 г., Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, т. 49).

- и цитираната съдебна практика). Генезисът на разпоредба от правото на Съюза също може да съдържа обстоятелства, които са релевантни за тълкуването ѝ (вж. в този смисъл решения от 27 ноември 2012 г., *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, т. 135, от 3 октомври 2013 г., *Inuit Tapiriit Kanatami* и др./Парламент и Съвет, C-583/11 P, EU:C:2013:625, т. 50 и от 24 юни 2015 г., T., C-373/13, EU:C:2015:413, т. 58).
- 38 На последно място, с оглед на контекста, в който се вписва Директива 2004/38, и на целите, които преследва, разпоредбите ѝ не следва да се тълкуват стеснително и при всяко положение не трябва да бъдат лишавани от тяхното полезно действие (вж. в този смисъл решения от 11 декември 2007 г., *Eind*, C-291/05, EU:C:2007:771, т. 43, от 25 юли 2008 г., *Metock* и др., C-127/08, EU:C:2008:449, т. 84 и от 5 юни 2018 г., *Coman* и др., C-673/16, EU:C:2018:385, т. 39).
- 39 В настоящия случай първо от прочита на разпоредбите на член 7, параграф 1, буква а) във връзка с член 7, параграф 3 от Директива 2004/38 следва, че от предвиденото във втората разпоредба запазване на статуса на работник се ползва всеки гражданин на Съюза, осъществявал дейност в приемащата държава членка, независимо от естеството на тази дейност, тоест независимо дали е дейност, осъществявана като работник или като самостоятелно заето лице (вж. в този смисъл решение от 20 декември 2017 г., *Gusa*, C-442/16, EU:C:2017:1004, т. 37 и 38).
- 40 Във връзка с това Съдът е постановил, че предпоставка за възможността гражданин на Съюза, който временно е престанал да работи като наето или самостоятелно заето лице, да запази на основание член 7, параграф 3 от Директива 2004/38 статуса си на работник и съответстващото на този статус право на пребиваване съгласно член 7, параграф 1 от тази директива, е този гражданин да има готовност и да е способен в разумен срок да се върне на пазара на труда в приемащата държава членка (решение от 13 септември 2018 г., *Prefeta*, C-618/16, EU:C:2018:719, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 41 След това трябва да се припомни, че в Директива 2004/38, чийто предмет според член 1, буква а) е именно определянето на условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки, продължителността на правото на пребиваване, признато на всеки гражданин в приемащата държава членка се степенува, като между правото на пребиваване до три месеца по член 6 и постоянното право на пребиваване по член 16 се предвижда право на пребиваване за повече от три месеца, уредено с разпоредбите на член 7.
- 42 Член 7, параграф 1 от Директива 2004/38 по този начин гарантира на всеки работник или самостоятелно заето лице именно право на пребиваване за повече от три месеца в приемащата държава членка.
- 43 Член 7, параграф 3 от същата директива гарантира на всеки гражданин на Съюза в положение на временна незаетост, запазване на статуса му на работник и в резултат на това на правото му на пребиваване в приемащата държава членка, като също степенува условията за това запазване, както отбелязва в точка 33 от заключението си генералният адвокат, в зависимост, от една страна, от причината за неговата неактивност, в случая в зависимост от това дали е неработоспособен поради болест или злополука, в принудителна безработица или професионално обучение, и от друга страна, от първоначалната продължителност на трудовата му дейност в приемащата държава членка, тоест според това дали тази продължителност е по-голяма или по-малка от една година.
- 44 Така гражданинът на Съюза, който е упражнявал дейност като работник или самостоятелно заето лице в приемащата държава членка, запазва статуса си на работник без ограничение във времето, първо, ако временно не е в състояние да работи поради болест или злополука в

съответствие с член 7, параграф 3, буква а) от Директива 2004/38, второ, ако се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица, след като е бил зает в продължение на повече от една година в съответствие с член 7, параграф 3, буква б) от посочената директива (решение от 20 декември 2017 г., Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, т. 29—46), или трето, ако започне професионално обучение в съответствие с член 7, параграф 3, буква г) от същата директива.

- 45 Гражданинът на Съюза, който е упражнявал дейност като работник или самостоятелно заето лице в приемащата държава членка в продължение на по-малко от една година, обаче запазва статуса си на работник само за срок, който посочената държава членка е свободна да определи, стига да не е по-малък от шест месеца.
- 46 Наистина, срокът, в който се запазва статусът на работник на гражданина на Съюза, който е упражнявал дейност като работник или самостоятелно заето лице в приемащата държава членка, може да бъде ограничен от нея, без обаче да може да бъде по-малък от шест месеца в съответствие с член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38, когато този гражданин е станал принудително безработен, преди да е работил в продължение на една година.
- 47 Според първата хипотеза, посочена в тази разпоредба, такъв е случаят, когато преустановяването на дейността на работника е след изтекъл срочен трудов договор със срок по-кратък от една година.
- 48 Такъв трябва да е случаят във втората хипотеза, посочена в тази разпоредба, във всички случаи, в които работник е бил принуден по независещи от него причини да преустанови дейността си в приемащата държава членка, преди да е изтекла една година, независимо от естеството на упражняваната дейност и вида на сключения за целта трудов договор, тоест независимо дали е упражнявал дейност като наето или самостоятелно заето лице и дали е сключил срочен договор за повече от една година, безсрочен договор или какъвто и да е друг вид договор.
- 49 Това тълкуване е в съответствие с главната цел на Директива 2004/38, която, както беше припомнено в точка 23 от настоящото решение, е да укрепи правото на свободно движение и пребиваване на всички граждани на Съюза и на конкретната цел на член 7, параграф 3, чрез запазването на статуса на работник да се осигури правото на пребиваване на лицата, престанали да упражняват професионална дейност поради липса на работа, дължаща се на независещи от тях обстоятелства (в този смисъл вж., решения от 15 септември 2015 г., Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:597, т. 60, от 25 февруари 2016 г., García-Nieto и др., C-299/14, EU:C:2016:114, т. 47 и от 20 декември 2017 г., Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, т. 42).
- 50 Не би могло освен това да се счита, че това тълкуване може да навреди на осъществяването на някоя от другите цели на Директива 2004/38, а именно да се постигне справедливо равновесие между защитата на свободното движение на работниците, от една страна, и гаранцията за системите за социално осигуряване на приемащата държава членка, че няма да понесат неприемлива тежест, от друга страна.
- 51 Наистина съображение 10 от Директива 2004/38 посочва, че целта на тази директива е се избегне лица, които упражняват правото си на пребиваване, да се превръщат в неприемлива тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка по време на първоначалния период на пребиваване.
- 52 Във връзка с това следва все пак да се отбележи, че запазването на статуса на работник въз основа на член 7, параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 предполага, както беше припомнено в точки 24—29 от настоящото решение, от една страна, преди периода на принудителна безработица съответният гражданин действително да е имал статуса на работник по смисъла на посочената директива, и от друга страна, да се е регистрирал като търсещо

работа лице в съответното бюро по труда. Освен това запазването на този статус през период на принудителна безработица може да бъде ограничено от съответната държава членка до шест месеца.

- 53 На последно място, прегледът на подготвителните работи за Директива 2004/38, по-конкретно на измененото предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на гражданите на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, (СОМ(2003) 199 окончателен), както и Общата позиция (ЕО) № 6/2004 на Съвета от 5 декември 2003 г. (ОВ С 54 Е, 2004 г., стр. 12), позволява да се потвърди, както отбелязва в точки 51 и 52 от заключението си генералният адвокат, волята на законодателя на Съюза да разшири възможността за ползване от запазването на статуса на работник, ограничено евентуално до шест месеца, по отношение на лицата в принудителна безработица, след като са работили по-малко от една година не по срочен трудов договор.
- 54 От това следва, че член 7, параграф 1 и параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на Съюза в положение като това на жалбоподателя в главното производство, което е придобило статуса на работник по смисъла на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива в държава членка поради дейността, която е извършвал в продължение на две седмици, преди да се окаже в принудителна безработица, се ползва от запазване на статуса си на работник за не по-малко от шест месеца, ако се е регистрирал като търсецо работа лице в съответното бюро по труда.
- 55 Следва освен това да се припомни, че съгласно съображение 20 и член 24, параграф 1 от Директива 2004/38 при спазване на конкретните разпоредби, изрично предвидени в Договора за функционирането на ЕС и вторичното законодателство, всички граждани на Съюза, които пребивават въз основа на тази директива на територията на приемащата държава членка, включително именно тези, които по силата на член 7, параграф 3, буква в) от същата директива запазват статуса си на работник или на самостоятелно заето лице, се ползват с третиране, еднакво с третирането на гражданите на тази държава членка в рамките на обхвата на приложение на Договора за функционирането на ЕС.
- 56 От това следва, както отбелязва в точка 55 от заключението си генералният адвокат, че когато националното право изключва ползването на правото на социални помощи за лицата, които са работили като наети или самостоятелно заети лица само за кратко, това изключване се прилага по същия начин и за работниците от други държави членки, които са упражнили правото си на свободно движение.
- 57 При това положение следва запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да тълкува и прилага националното право, въз основа на това право и в съответствие с принципа на равно третиране да определи дали жалбоподателят в главното производство има право да се ползва от претендираните от него в главното производство социалноосигурителни обезщетения или социални помощи.
- 58 От изложеното дотук следва, че член 7, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква в) от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на държава членка, упражнил правото си на свободно движение, който е придобил в друга държава членка статуса на работник по смисъла на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива, поради извършваната там от него дейност в продължение на две седмици не по срочен трудов договор, преди да се окаже в принудителна безработица, запазва статуса си на работник за допълнителен период не по-кратък от шест месеца по смисъла на тези разпоредби, ако се е регистрирал като търсецо работа лице в съответното бюро по труда. Запитващата юрисдикция трябва да определи дали въз основа на гарантирания в член 24, параграф 1 от Директива 2004/38 принцип на равно

третиране този гражданин поради това има право да получава социални помощи или, ако са налице условията за това, социалноосигурителни обезщетения, каквито би получавал, ако беше гражданин на приемащата държава членка.

По съдебните разноски

- 59 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 7, параграф 1, буква а) и параграф 3, буква в) от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на държава членка, упражнил правото си на свободно движение, който е придобил в друга държава членка статуса на работник по смисъла на член 7, параграф 1, буква а) от тази директива, поради извършваната там от него дейност в продължение на две седмици не по срочен трудов договор, преди да се окаже в принудителна безработица, запазва статуса си на работник за допълнителен период не по-кратък от шест месеца по смисъла на тези разпоредби, ако се е регистрирал като търсещо работа лице в съответното бюро по труда.

Запитващата юрисдикция трябва да определи дали въз основа на гарантирания в член 24, параграф 1 от Директива 2004/38 принцип на равно третиране, този гражданин поради това има право да получава социални помощи или, ако са налице условията за това, социалноосигурителни обезщетения, каквито би получавал, ако беше гражданин на приемащата държава членка.

Подписи